

Súd: Okresný súd Prešov  
Spisová značka: 16Csp/64/2021  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121204079  
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 11. 2022  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Drimák  
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2022:8121204079.5

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom JUDr. Michalom Drimákom, PhD. v právnej veci žalobcu: Dopravný podnik mesta Žiliny s.r.o., so sídlom Kvačalova 2, 011 40 Žilina, IČO: 36 007 099, proti žalovanému: A. B., nar. X.X.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D., o zaplatenie 65,65 eur s prísl. takto

### rozhodol:

Súd žalobu zamieťa.

Žalobca nemá právo na náhradu trov konania a žalovanému sa náhrada trov konania nepriznáva.

### odôvodnenie:

Žalobou doručenou súdu 21.5.2021 sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 65,65 eur s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že žalobca je poskytovateľ služby MHD na území mesta Žilina. Medzi žalobcom a žalovaným vznikla použitím žalobcovho dopravného prostriedku žalovaným konkludentne zmluva o preprave osôb, ktorej súčasťou boli okrem iného prepravný poriadok MHD v Žiline účinný od 1.12.2015 a tarifa MHD v Žiline účinná od 1.1.2020. Žalovaný dňa 4.8.2020 porušil zmluvné podmienky, keď na linke č. 30 v čase 12:53 hod. cestoval s neplatným cestovným lístkom, resp. cestoval bez cestovného lístka, teda sa nepreukázal oprávnenej osobe žalobcu platným cestovným dokladom v súlade s prepravným poriadkom a tarifou. Napriek tomu, že žalovaný bol o svojej povinnosti zaplatiť základné cestovné a sankčnú náhradu riadne poučený a žalobca ho na úhradu označeného dlhu písomne vyzval aj prostredníctvom svojho právneho zástupcu zostal žalovaný nečinný a svoj dlh neuhradil.

Tunajší súd vydal dňa 8.6.2021 platobný rozkaz č. k. 16Csp/64/2021-14, ktorým rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť do 15tich dní od doručenia platobného rozkazu zaplatiť žalobcovi sumu 65,65 eur a zároveň uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 82,42 eur.

Voči tomuto platobnému rozkazu podal písomným podaním doručeným súdu 21.6.2021 žalovaný odpor, v ktorom uviedol, že neuznáva nárok žalobcu v celom rozsahu. Konštatoval, že celé konanie je možné charakterizovať ako spotrebiteľskú vec. Dôvodil, že v inkriminovaný deň sa vydal na cestu vlakom z Prešova do Budatína pri Žiline na Celoslovenské stretnutie nevidiacich organizované Úniou nevidiacich Slovenska ako organizovaný člen tejto organizácie. Uviedol, že mal pripravených päť centov na zakúpenie cestovného lístka, avšak keď podišiel k vodičovi s úmyslom zakúpiť si cestovný lístok, vodič bol zabarikádovaný za sklenenou bariérou, pričom keď mu ukázal mincu, len niečo zamrmľal čomu nerozumel. Až po asi minúte zistil, že vodič to spravil úmyselne, lebo určite vedel, že vo vozidle sú revízori, pričom poukázal na to, že revízorka ukázal preukaz ŤZP s označením blind vydaní Okresným

úradom Prešov, odbor kompenzácie ŤZP, pričom jej počínaniu nerozumel, nakoľko vo všetkých mestách je preprava nevidiacich s bielou paličkou, alebo vodiacim psom bezplatná. Žalovaný konštatoval, že na to, aby bol vecne legitimovaný by musel uzavrieť s dopravcom zmluvu o preprave osôb k čomu však podľa jeho názoru nedošlo. Navrhol vyššie uvedený platobný rozkaz zrušiť a v prípade ak by súd jeho odporu s vecným odôvodnením nevyhovelo, žiadal, aby súd nepriznal žalobcovi trovy konania podľa § 257 CSP z dôvodu, že ako nevidiaci má obmedzené príjmové možnosti a jeho jediným príjmom je iba invalidný dôchodok vo výške životného minima.

K odporu žalovaného sa písomným podaním zo dňa 13.8.2021 vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že žalovaný sám vo svojom odpore poukazuje na to, že do dopravného prostriedku nastúpil s vedomím, že ako osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je oslobodený od platenia cestovného. Teda nastúpil do prostriedku hromadnej dopravy žalobcu z vlastnej vôle a z vlastného rozhodnutia. Bezplatné cestovné v linkách MHD je výlučným rozhodnutím príslušného prevádzkovateľa tejto dopravy, nie všeobecným pravidlom. Žalobca ďalej konštatoval, že podľa čl. V. ods. 1 tarify súčasne platí, že žalobca umožňuje bezplatné cestovanie len sprievodcovi (osoba staršia ako 10 rokov, alebo vodiaci pes), osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorý je držiteľom ŤZP – S. Žalobca poukázal na to, že v zmysle čl. II. ods. 1 písm. d) tarify MHD v Žiline účinné od 1.1.2020 je osoba s ťažkým zdravotným postihnutím – držiteľ preukazov ŤZP a ŤZP-S povinná zakúpiť si zľavnený jednorazový cestovný lístok (jednopásmový). Žalobca tiež poukázal na to, že predaj cestovných lístkov u vodičov ich spoločnosti je len doplnkový, tzn. že cestujúci nikdy nie je obmedzený na kúpu cestovných lístkov len u vodiča, ale môže si cestovný lístok zakúpiť aj prostredníctvom SMS správy mobilného telefónu, alebo na predajnom mieste žalobcu, alebo na predajnom mieste jeho zmluvného partnera v novinovom stánku, alebo z predajného automatu, ktorý sa nachádza aj okrem iného aj na zastávke pri železničnej stanici, kde žalovaný v dotknutom čase nastupoval do prostriedku MHD žalobcu. Konštatoval ďalej, že revízori a vodiči MHD pracujú nezávisle od seba a vodič nie je povinný oboznamovať cestujúcich s podmienkami prepravy, pričom s týmito sa má možnosť oboznámiť žalovaný pred nástupom do dopravného prostriedku. Ďalej žalobca konštatoval, že momentom nastúpenia do vozidla cestujúci vyjadril súhlas byť viazaný podmienkami dopravcu, medzi ktoré patrí povinnosť pred použitím dopravného prostriedku oboznámiť sa s ponukou a pravidlami prepravných služieb, povinnosť zakúpiť si cestovný lístok a tento lístok si bezprostredne pri nástupe do vozidla označiť v označovacom zariadení na to určenom. Zdôraznil, že navyše cestujúci sám tvrdil, že nemal zakúpený cestovný lístok, čím nespĺnil podmienky za prepravu podľa prepravného poriadku žalobcu. Navrhol žalobe v celom rozsahu vyhovieť a priznať mu nárok na náhradu trov konania.

K vyjadreniu žalobcu sa písomným podaním doručeným súdu 6.9.2021 vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že vyjadrenie žalobcu je celkovo nedostatočné, zavádzajúce a zmätočné. Poukázal na to, že žalobca vo svojom vyjadrení už nehovorí o spotrebiteľovi s ŤZP blind nevidiacom, ale iba o osobe s ŤZP všeobecne. Dôvodil, že preukazu ŤZP blind je cestovný lístkom na bezplatnú prepravu v mestskej doprave, ale je to skutočnosťou len u serióznych dopravcov. Uviedol, že mnohé dopravné spoločnosti majú nainštalované elektronické povelové prijímače pre nevidiacich, čím poskytujú dopravu pre nevidiacich bezplatne. Pričom je nutné uviesť, že u nevidiaceho možno predpokladať, že jeho rozhodovanie a správanie je obtiažne a možno predvídať, že dôjde k omylu. Žalovaný tiež poukazoval na príjmy vedenia podniku žalobcu a porovnával ich s príjmami nevidiacich osôb. Žiadal konanie zastaviť a zároveň nepriznať trovy konania žalobcovi.

Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi prečítaním obsahu celého spisu konštatovaním, že na č. I. 1 a nasl. sa nachádza samotná žaloba, na č. I. 3 je hlásenie tarifných a prepravných podmienok zo dňa 4.8.2020, na č. I. 14 sa nachádza platobný rozkaz tunajšieho súdu č. k. 16Csp/64/2021-14 zo dňa 8.6.2021, na č. I. 17 a nasl. je odpor voči tomuto platobnému rozkazu, na č. I. 21 je fotokópia preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom, na č. I. 26 sa nachádza vyjadrenie žalobcu k odporu žalovaného, na č. I. 29 a nasl. je tarifa MHD v Žiline platná od 1.1.2020, na č. I. 53 sa nachádza vyjadrenie žalovaného k vyjadreniu žalobcu, na č. I. 82 je vyjadrenie doplnenia žalovaného, na č. I. 88 je e-mail žalovaného napokon súd oboznamuje aj ospravedlnenie žalovaného z neúčasti na pojednávaní.

Dňa 4.11.2021 tunajší súd vyhlásil rozsudok č. k. 16 Csp 64/2021-97, ktorým žalobe v celom rozsahu vyhovel a priznal žalobcovi oproti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

Po odvolaní podanom žalovaným vo veci samej a žalobcom čo do trov, Krajský súd v Prešove rozhodol uznesením zo dňa 31.5.2022 č. k. 20 CoCsp 6/2022 tak, že zrušil vyššie uvedený rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V dôvodoch svojho uznesenia odvolací súd najmä uviedol, že medzi stranami sporu ide o vzťah spotrebiteľský, žalovaný nemal možnosť dohodnúť si individuálne podmienky, len sa rozhodnúť, či služby využije alebo nie. Konštatoval, že žalobca si od nevidiacej osoby uplatňuje najvyššiu možnú sankčnú náhradu, t. j. stonásobok cestovného lístka, čo je v rozpore s dobrými mravmi. Poukázal tiež na Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Naznačil možnú nepriamu diskrimináciu. Uviedol, že je zrejme, že zdravotne ťažko postihnutým osobám priznáva žalobca zľavu na cestovný lístok vo výške 30%, pri sankciách však túto okolnosť nezohľadňuje. Vo vzťahu k trovám odkázal na § 257 CSP.

Súd prvej inštancie doplnil dokazovanie listinnými dôkazmi prečítaním obsahu celého spisu od ostatného pojednávania konštatovaním, že ostatné pojednávanie v predmetnej veci bolo 4.11.2021 na č. l. 94 sa nachádza zápisnica o pojednávaní zo dňa 4.11.2021, na č. l. 97 a nasl. je rozsudok tunajšieho súdu č. k. 16Csp/64/2021-97 zo dňa 4.11.2021, na č. l. 100 je odvolanie žalobcu proti výroku II. vyššie uvedeného rozsudku, na č. l. 115 je odvolanie žalovaného voči vyššie uvedenému rozsudku, na č. l. 125 je vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobcu, na č. l. 156 a nasl. sa nachádza uznesenie KS PO č. k. 20CoCsp/6/2022-156 zo dňa 31.5.2022 a napokon na č. l. 171 sa nachádza ospravedlnenie žalobcu z neúčasti na pojednávaní, pričom zistil tento skutkový stav:

Žalovaný dňa 4.8.2020 podľa podkladov žalobcu porušil zmluvné podmienky, keď na linke č. 30 v čase 12:53 hod. cestoval s neplatným cestovným lístkom, resp. cestoval bez cestovného lístka, teda sa nepreukázal oprávnenej osobe žalobcu platným cestovným dokladom v súlade s prepravným poriadkom a tarifou.

Z hlásenia o porušení tarifných prepravných podmienok zo dňa 4.8.2020 (č. l. 3 spisu) vyplýva, že cestujúci – žalovaný cestoval dopravným prostriedkom žalobcu bez cestovného lístka za čo mu bol uložený postih vo výške 65 eur ako aj cestovné vo výške 0,65 eur. V poznámke k hláseniu o porušení tarify prepravných podmienok je uvedené, že pán mal ŤZP-S (vzadu nevidiaci – blind).

Písomným podaním zo dňa 18.11.2020 žalovaný oznámil právnenému zástupcovi žalobcu, že podľa jeho názoru v inkriminovaný deň ani nedošlo k uzavretiu zmluvy o preprave osôb s dopravcom Dopravného podniku mesta Žilina, keďže k uzavretiu zmluvy o preprave osôb mestskej doprave dochádza konkludentne. Opätovne konštatoval, že v inkriminovaný čas nebol čiernym pasažierom, pretože revízorka dopravcu predložil preukaz ŤZP s označením blind, ktorý podľa prepravných poriadkov všetkých dopravcov v mestskej doprave na Slovensku nahrádza cestovný lístok.

Na pojednávaní konanom dňa 4.11.2021 v neprítomnosti žalovaného, ktorý sa ospravedlnil právny zástupca žalobcu uviedol, že zotrváva na podanej žalobe v celom rozsahu. Konštatoval, že boli porušené ustanovenia zákona č. 56/2012. Poukázal na to, že žalovaný sa mal oboznámiť s cestovným poriadkom, pritom ak tak neučinil, podstúpil toto riziko. Uviedol, že bezplatné cestovné je v kompetencie jednotlivých dopravcov, pričom nie je ani vyslovene upravené v zákone. Námietky žalovaného považoval za právne a skutkovo irelevantné. Konštatoval, že ťažko zdravotne postihnutá osoba má nárok na zľavu z prepravy a osoba, ktorá ju sprevádza, má túto prepravu zdarma. Navrhol žalobe vyhovieť, v prípade úspechu si uplatnil náhradu trov konania, nemal návrhy na doplnenie dokazovania.

Na pojednávaní konanom 10.11.2022 v neprítomnosti žalobcu žalovaný uviedol, že žalobca pri schvaľovaní právneho a tarifného poriadku, ktoré sú zmluvou o verejnej preprave nepostupoval správne,

nakoľko nezobral do úvahy dohovor OSN o osobách s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorý predstavuje predpis vyššej právnej sily oproti slovenským zákonom, konkrétne poukázal na čl. 20 tohto dohovoru, kde je konštatované, aký by mal byť postup žalobcu pri koncipovaní prepravného poriadku s ohľadom na osoby rôznych kategórií. Poukázal na to, že 100násobná sankcia pri cestovnom nemôže byť rovnaká pre každého, ale sankcie by mali byť zohľadnené s ohľadom na stav jednotlivých prepravovaných osôb, v ostatnom zotrval na svojom doterajšom písomnom ako aj verbálnom prednese a konštatoval, že súhlasí s uznesením odvolacieho súdu. Po necelých 2 rokoch trvajúcim konaní v tejto veci žiada, aby súd žalobu zamietol z dôvodu, že žalobca zlyhal pri koncipovaní prepravných predpisov. Nemal návrhy na doplnenie dokazovania.

Na základe vyššie zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie právne uzatvára:

Podľa § 43c ods. 1 Občianskeho zákonníka, včasné vyhlásenie urobené osobou, ktorej bol návrh určený, alebo iné jej včasné konanie, z ktorého možno vyvodiť jej súhlas, je prijatím návrhu.

Podľa § 760 Občianskeho zákonníka zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas.

Podľa § 761 Občianskeho zákonníka dopravca je povinný starať sa pri preprave najmä o bezpečnosť a pohodlie cestujúcich a pri hromadnej preprave im umožniť používanie spoločenských a kultúrnych zariadení. Podrobnosti upravia prepravné poriadky.

Podľa § 4 ods. 6 zákona č. 56/2012 Z. z. zverejnený prepravný poriadok je súčasťou návrhu dopravcu na uzavretie prepravnej zmluvy a po jej uzatvorení je jeho obsah súčasťou zmluvných práv a povinností účastníkov zmluvy.

Podľa § 12 ods. 1, 2 zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších zmien a doplnkov Dopravca je pred začatím prepravy a počas nej oprávnený prostredníctvom vodiča alebo iného člena osádky autobusu, revízora alebo zamestnanca povereného organizáciou prepravy (ďalej len "dispečer") dávať pokyny a príkazy cestujúcim na účel zaistenia ich bezpečnosti alebo bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, ktorí sú povinní ich uposlúchnuť.

Vodič, iný člen osádky autobusu a revízor sú oprávnení

- a) vylúčiť z prepravy cestujúceho, ktorý napriek upozorneniu neuposlúchne pokyn alebo príkaz podľa odseku 1, poruší povinnosť podľa prepravného poriadku, neoprávnene sa zdržiava v autobuse, svojím správaním ohrozuje bezpečnosť prepravy, narúša pokojnú a pohodlnú jazdu autobusu, znečistí autobus alebo obťažuje cestujúcich, ako aj osobu nespôsobilú na prepravu podľa prepravného poriadku,
- b) uložiť cestujúcemu, ktorý sa nepreukáže platným cestovným lístkom, povinnosť zaplatiť cestovné a sankčnú úhradu, alebo preukázať svoju totožnosť a poskytnúť údaje potrebné na vymáhanie cestovného a sankčnej úhrady podľa § 14 ods. 2,
- c) vylúčiť z prepravy cestovnú batožinu, príručnú batožinu cestujúceho alebo jeho živé spoločenské zviera, ak sú prekážkou bezpečnej prepravy alebo pokojnej a pohodlnej prepravy, najmä ak obťažujú cestujúcich alebo ak to neumožňujú prepravné podmienky, najmä obsaditeľnosť autobusu.

Podľa § 14 ods.1 písm. d/ cit. zákona cestujúci je povinný zaplatiť cestovné a na výzvu vodiča, iného člena osádky autobusu alebo revízora preukázať sa platným cestovným lístkom.

Podľa § 14 ods. 2 zákona č. 56/2012 Z. z., ak sa pri kontrole cestovných lístkov v autobuse alebo bezprostredne po vystúpení z neho na zastávke cestujúci nepreukáže vodičovi, inému členovi osádky

autobusu alebo revízorovi na jeho výzvu platným cestovným lístkom, je povinný na mieste zaplatiť cestovné a sankčnú úhradu podľa tarify; inak je povinný poskytnúť identifikačné údaje na vymáhanie cestovného a sankčnej úhrady v rozsahu meno a priezvisko, dátum narodenia, adresa trvalého pobytu, číslo občianskeho preukazu alebo iného dokladu totožnosti. Ak ide o maloletého, zisťujú sa identifikačné údaje aj o jeho zákonom zástupcovi.

Podľa § 16 ods.1 cit. zákona potvrdením o uzatvorení zmluvy o preprave osôb a o zaplatení cestovného je cestovný lístok v papierovej podobe alebo v elektronickej podobe. Cestovný lístok v papierovej podobe obsahuje obchodné meno dopravcu, jeho identifikačné číslo a daňové identifikačné číslo, druh cestovného lístka, čas jeho platnosti, prevádzkový rozsah a sumu zaplateného cestovného. Ďalšie údaje, ako aj tvar cestovného lístka a spôsob jeho vydávania podrobnejšie určí prepravný poriadok po zohľadnení predpisov o účtovníctve a o dani z pridanej hodnoty.

Podľa § 16 ods.4 cit. zákona cestujúci je povinný

- a) mať platný cestovný lístok pri nastupovaní do autobusu, ak ho vydala výdajňa cestovných lístkov mimo autobusu alebo ak ide o cestovný lístok vo forme aktivovaného elektronického média,
- b) kúpiť si cestovný lístok bezprostredne po nastúpení do autobusu, ak cestovný lístok vydáva vodič alebo iný člen osádky autobusu,
- c) označiť si cestovný lístok v označovacom zariadení autobusu bezprostredne po nastúpení do autobusu, ak ide o cestovný lístok, ktorého platnosť sa začína až jeho označením.

Podľa § 17 ods. 1,2,3 cit. zákona Tarifa upravuje

- a) sadzby základného cestovného a príplatkov k nim,
- b) sadzby cestovného pre všetky skupiny cestujúcich a psa so špeciálnym výcvikom,
- c) ceny za prepravu cestovnej batožiny, živých spoločenských zvierat prepravovaných spolu s cestujúcim,
- d) ceny za prepravu autobusových zásielok,
- e) sadzbu sankčnej úhrady podľa odseku 2 a
- f) podmienky, za ktorých sa sadzby cestovného a ostatných cien uplatňujú.

Sankčnú úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom určí dopravca najviac do stonásobku základného cestovného bez príplatkov.

V zmysle čl. II., ods. 1 písm. d) Tarify mestskej hromadnej dopravy v Žiline účinnej od 01.01.2020 (ďalej len „tarifa“), je osoba s ťažkým zdravotným postihnutím – držiteľia preukazov ŤZP a ŤZP-S, povinná zakúpiť si zľavnený jednorazový cestovný lístok (jednopásmový). Uvedené rovnako platí pri prestupných cestovných lístkoch (čl. II., ods. 2, písm. b) tarify) alebo predplatených cestovných lístkov (čl. II., ods. 6, písm. g) tarify). Podľa čl. V., ods. 1. tarify súčasne platí, že žalobca umožňuje bezplatné cestovanie len sprievodcovi (osoba staršia ako 10 rokov alebo vodiaci pes) osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorý je držiteľom preukazu ŤZP-S.

Podľa čl. II ods. 1 Prepravného poriadku DPMŽ, prepravný poriadok mestskej hromadnej dopravy (ďalej len MHD) v Žiline - Tarifa MHD (ďalej len „tarifa“) a cestovné poriadky umiestnené na zastávkach (ďalej len „zastávkový cestovný poriadok“) sú pre cestujúcich verejným návrhom Dopravného podniku mesta Žiliny s.r.o. (ďalej len DPMŽ), Kvačalova 2, 011 40 Žilina, IČO 36007099 (ďalej len „doprovca“) na uzavretie zmluvy o preprave osôb.

Podľa čl. II ods. 2 Prepravného poriadku DPMŽ, občan, ktorý splní podmienky stanovené prepravným poriadkom a tarifou, má právo, aby ho dopravca riadne a včas podľa cestovného poriadku prepravil do cieľovej zastávky. Ak ho dopravca nemôže z nástupnej zastávky prepraviť vozidlom, pre ktoré bol tarifne

vybavený, alebo ak sa znemožnilo pokračovanie v začatej ceste, cestujúci má právo na prepravu do cieľovej zastávky iným vozidlom tej istej, prípadne aj inej linky, a to bez zaplatenia ďalšieho cestovného.

Podľa čl. II ods. 3 Prepravného poriadku DPMŽ, potvrdením o uzavretí zmluvy o preprave osôb a batožín a dokladom o zaplatení cestovného je označený cestovný lístok, platný SMS lístok. Cestovný lístok obsahuje najmä obchodné meno dopravcu, identifikačné číslo a daňové identifikačné číslo dopravcu, druh cestovného lístka, čas platnosti, prevádzkový rozsah platnosti (jednotlivú trať, úsek trate a pod.) a výšku cestovného.

Podľa čl. IV ods. 2 Prepravného poriadku DPMŽ, pred začatím prepravy má cestujúci povinnosť oboznámiť sa s ponukou a pravidlami prepravných služieb (prepravný poriadok, tarifa a cestovné poriadky), ktoré sú zverejnené na internetovej stránke E. alebo sú k dispozícii k nahliadnutiu na predajných miestach dopravcu v úplnom znení.

Podľa čl. IV ods. 3 Prepravného poriadku DPMŽ, cestujúci je povinný si pred prepravou zakúpiť cestovný lístok podľa platnej tarify, a to mimo vozidla MHD (s výnimkou nákupu cestovného lístka v doplnkovom predaji u vodiča – pozn. ktorý bol od 12.03.2020 zrušený) na určených predajných miestach dopravcu alebo prostredníctvom mobilného komunikačného zariadenia (SMS lístok) a byť na zastávke pripravený na nastúpenie do vozidla.

Podľa čl. VIII ods. 14 Prepravného poriadku DPMŽ, nevedomosť o ustanoveniach tarify cestujúceho neospravedlňuje a nie je dôvodom na odpustenie sankčnej úhrady a cestovného za porušenie tarifných podmienok.

Podľa čl. XI - základné podmienky použitia cestovného lístka ods. 1 Prepravného poriadku DPMŽ, cestujúci je povinný zaobstarat' si papierový cestovný lístok pred nástupom do vozidla MHD alebo u vodiča a bezprostredne pri nástupe do vozidla si na ňom označiť začiatok cesty v označovacom zariadení. Pri použití SMS cestovného lístka, ktorý sa vo vozidle neoznačuje, platí podmienka, že cestujúci je povinný nastúpiť do vozidla už s prijatým platným SMS cestovným lístkom.

Podľa § 3 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Fyzické a právnické osoby, štátne orgány a orgány miestnej samosprávy dbajú o to, aby nedochádzalo k ohrozovaniu a porušovaniu práv z občianskoprávných vzťahov a aby sa prípadné rozpory medzi účastníkmi odstránili predovšetkým ich dohodou.

Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Súd prvej inštancie, súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, sa so závermi odvolacieho súdu stotožňuje a po prehodnotení veci dospel k nasledujúcim záverom.

Súd prvej inštancie podrobil preskúmanie prejednávanej veci nielen z pohľadu pozitívneho práva, ale aj z pohľadu jusnaturalistického, najmä cez prizmu dobrých mravov. Len na margo súd prvej inštancie poukazuje na fakt, že k inštitútu dobrých mravov treba pristupovať ako k stáročia sa vyvíjajúcemu inštitútu, ktorý vo svojej bazálnej podstate však ostáva až na drobné výnimky plynúce z celkového spoločenského vývoja nemenný.

Dobré mravy netvoria spoločenský normatívny systém, ale sú skôr merítkom etického hodnotenia konkrétnych situácií zodpovedajúcim všeobecne uznávaným pravidlám slušnosti, poctivého správania a dobra. Dobré mravy sú vykladané ako súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť vystihujú podstatné historické tendencie, sú uznávané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných.

Občiansky zákonník, ani iný predpis nedefinuje pojem dobré mravy. Teória a súdna prax však zhodne považujú dobré mravy za všeobecne uznávané pravidlá morálky, ktoré predstavujú fundamentálny hodnotový poriadok spoločnosti a zákonodarca ich považuje za tak významné, že ich pomocou odkazu v právnej norme včleňuje do občianskeho práva. Z toho vyplýva, že tieto morálne pravidlá majú objektívnu povahu, a preto akékoľvek súhlasné, a teda subjektívne motivované vyhlásenie zmluvných strán, nie je smerodajné v tom, či nimi uzavretá zmluva je v súlade s dobrými mravmi, alebo nie. (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28. augusta 2008, sp. zn. 16Co/152/2008.

S poukazom na žalobcom podanú žalobu, súd prvej inštancie konštatuje, že samotné podanie takejto žaloby je právom aprobovaný postup jednak v zmysle Civilného sporového poriadku a jednak podľa § 2 ods. 3 Ústavy SR. Otáznym a v tomto konaní sporným sa javí to, či takémuto výkonu práva je potrebné poskytnúť právnu ochranu, pričom súd prvej inštancie v predmetnej veci revidoval svoje pôvodné rozhodnutie pre rozpor s dobrými mravmi.

Súd prvej inštancie ďalej uvádza, že zásada súladu výkonu práv s dobrými mravmi predstavuje významný princíp, ktorý v odôvodnených prípadoch dovoľuje zmierňovať tvrdosť zákona a dáva sudcovi priestor pre uplatnenie pravidiel slušnosti. Konanie proti dobrým mravom je konaním protiprávnym. (nález Ústavného súdu ČR z 21. októbra 2008, sp. zn. IV. ÚS 1735/07). Úlohou súdov je okrem prejednávania jednotlivých vecí aj nastavovanie morálky a slušnosti v spoločnosti.

Je nutné uviesť, že pri osobnej preprave osôb ide o zmluvu spotrebiteľskú zmluvu, pričom žalovaný prejavil úmysel uzavrieť túto zmluvu nastúpením do dopravného prostriedku žalobcu. Súd konštatuje, že nebolo sporným, že žalovaný cestoval v motorovom vozidle žalobcu bez platného cestovného lístka. Obrana žalovaného spočívala najmä poukázaním na svoj hendikep a z toho vyvodil závery, ako by mal žalobca poskytovať prepravné služby, a s akými zvýhodneniami pre jednotlivé kategórie osôb. Dá sa chápať obmedzenie žalovaného spôsobené jeho zrakovým hendikepom, hoci je to žalobca, ktorý si určuje zľavy a zvýhodnenia cestujúcich v zmysle jeho taríf a zákona o cestnej doprave.

Listinnými dôkazmi bolo síce preukázané, že žalovaný sa na výzvu dňa 4.8.2020 nepreukázal platným cestovným lístkom alebo iným platným cestovným dokladom, preto žalobcovi vznikla pohľadávka voči žalovanému predstavujúca cestovné 0,65 eur. Je nutné zdôrazniť, že postih/pokuta v sume 65 eur je podľa súdu prvej inštancie, po prehodnotení veci, neprimerane vysoká a v rozpore s dobrými mravmi práve s ohľadom na status žalovaného ako osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, čo nebolo sporné.

Súd prvej inštancie akcentuje aj tú skutočnosť, že predchádzajúci právny zástupca žalobcu podal voči pôvodnému rozsudku odvolanie čo do trov, napriek úspechu vo veci samej, keďže súd aplikoval § 257 CSP a konštatoval dôvody hodné osobitného zreteľa. Je právom strán sporu podávať opravné prostriedky, avšak žalobca sa prostredníctvom právneho zástupcu v konaní domáhal trov konania prevyšujúcich 6 – násobok istiny (402,90 eur – č. I. 102 spisu), ktorá zasa predstavovala 100 – násobok cestovného. Celkový finančný náklad (prípadná istina 65 eur + prípadné trovy najmenej 402,90 eur) by pre zdravotne ťažko postihnutú osobu vzhľadom na nezaplatené cestovné vo výške 0,65 eur predstavoval vo vzťahu k samotnému cestovnému viac ako 700 násobok, čo súd považuje za nielen v rozpore s dobrými mravmi, ale celkovo za neprípustné.

Vzhľadom na uvedené súd žalobu zamietol a rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Podľa § 251 C.s.p. trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

Podľa § 255 ods.1 C.s.p. súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

O trovách konania bolo rozhodnuté podľa 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Žalobca nebol v konaní úspešný, preto nemá právo na náhradu trov konania a úspešnému žalovanému žiadne trovy konania nevznikli, resp. ich nepožadoval, preto mu súd náhradu trov konania nepriznal.

### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom po nadobudnutí jeho vykonateľnosti dobrovoľne splnená, je možné podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.